עלון

"רחמים רבים"

דעו לכם שכאן ביבנאל תוקם עיר על שם רבנו ז"ל בלי שום ספק וספק ספיקא, אך יהיה בירור גדול מאד מאד וכו' וכו', מי שלא יזכה להיות כאן – יבנאל תקיא אותו ויצא מכאן, אשרי מי שיחזיק מעמד ולא ישבר מהנסיונות הקשים והמרים שעוברים עלינו.

(אשר בנחל קסד, מכתב מב תתקמה)

סיפורים ושיחות

מכ"ק מוהרא"ש זצוק"ל

פרשת אמור

הודפס בסיוע:
עמותת ישמח צדיק
שלום ומנוחה

חיזקת אותנו! תודה!

ח׳ חשון. יום השנה לפטירת הרבנית מלכה אמו של מוהרא״ש הקדוש.

הצדיק הגיע לקברה הסמוך לקברו של אביו הקדוש בהר הזיתים והירבה לבכות שם. ״הנה פה מונחים ההורים שלי שיגעו וטרחו בשבילי״.

מתוך רגש עז של הכרת הטוב להוריו על שגידלו, חיתנו, עזרו ועשו את כל מה שיכלו בעבורו, הרגיש הצדיק צורך לעשות משהו בעבורם. ולא שעד עתה לא עשה איזה דבר בעבורם חלילה. כיבוד הורים כמו של מוהרא״ש הקדוש אין בנמצא. אך בכל פעם כשהצדיק מגיע לקבר הוריו הוא מתמלא ברצונות חדשים לשוב ולעשות עוד משהו עבור נשמותיהם הקדושות.

וכך, עמד שם בין שני הקברים ובכה בכי רב ושוב ושוב שאל : ״אבא, אמא, במה אני יכול לשלם לכם חזרה? אבא, אמא, מה אני יכול לעשות למענכם עכשיו כשאתם נמצאים בשמים?״.

ומתוך בכיו נפלה בדעתו הקדושה מחשבה : ״אני אחזור בתשובה! אני אלמד בכל יום חומש ורש״י עם התרגום, אלמד בכל יום פרק משניות, אלמד בכל יום דף גמרא, אלמד בכל יום סימן שולחן ערוך. בזה אעשה טובה נצחית להורי!

אלך בכל יום לבית הכנסת להתפלל שחרית, מנחה, ערבית. אתן צדקה בכל יום, אעזור ליהודים. זה מה שההורים רוצים ממני!״.

מי שקורא את השורות האלו מבלי לדעת במי מדובר, מן הסתם היה חושב שמדובר באדם הרחוק מקיום התורה והמצוות שמעולם לא ביקר

בבית הכנסת למעט ביום כיפור שאז מגיעים לשם גם מי שנכנסים בגדר 'תינוקות שנישבו'.

כללו של דבר - כפי הנראה מדובר באדם שהיה שרוי עד עכשיו בחושך רוחני ומבקש לעשות התחלה חדשה, לחזור בתשובה ובכך לגרום נחת רוח להוריו שכבר נפטרו ולא זכו לראותו קובע עתים לתורה ומקיים את המצוות.

אך האמת היא שאת המחשבות האלו חשב כאמור מוהרא"ש הקדוש בעצמו בגודל ענוותנותו. שהרי בכל רגע מימי חייו הקדושים הרגיש בעצמו שעדיין לא התחיל והוא עומד בחוץ, ואת כל הלימודים שלימד את תלמידיו - היה הוא הראשון לקיימם.

ומאחר והיה זה יום השנה לפטירת אמו ויש לומר עליה קדיש, החליט הצדיק לפנות לכותל המערבי הנמצא בסמוך, שם יהיה לו מניין.

מיד עם הגיעו למקום אשר לא זזה ממנו השכינה מעולם, והנה אנשים רצים לקראתו מכל עבר.

"מדוע כל אלו רצים אלי?" הרהר לעצמו, "האם אני אחד המשוגעים שכולם רצים אחריו? מה הם רוצים ממני?".

מוהרא"ש הקדוש סר לפינה צדדית בה יוכל להשיג קצת שקט אלא שאז כבר ניגש אליו אחד מאותם אנשים שרצו לעברו ואמר: "תתחזקו! הקונטרס שלכם החזיר אותי בתשובה!".

לאחר מספר פסיעות לעבר הפינה השקטה, ועוד קול מכריז: "תתחזקו! בזכותכם לא התגרשתי!".

עוד כמה פסיעות וקול נוסף נשמע : "תהיו חזקים ! בזכותכם מצאתי את זיווגי ! אמרתי את התפלות בקונטרס 'מציאת הזיווג'".

הדברים ששמע היו לו למשיבת נפש. מים קרים על נפשו של הצדיק שמוסר את נפשו עבור כלל נשמות ישראל. את צרותיהם הוא שומע בכל יום, בכל שעה וכמעט בכל רגע. אך את ה'תודה !' כמעט ואין מי שאומר. והנה עתה, נקבצו ובאו כמה וכמה אנשים מלאי הכרת הטוב והודו ולא בושו שבזכותו הם מצליחים.

עכשיו הבין שהם לא מיהרו לעברו כי חשבוהו למשוגע... ההיפך הוא הנכון. האנשים האלו חיממו את לבו של הצדיק. היה זה רגע של הכרת הטוב. עוד ועוד אנשים הגיעו ואמרו "תודה רבה על הקונטרס הנפלא !", "תודה רבה על שחיזקתם אותי !".

ובאמת, זה תלוי בזה. רק מי שלבו כל כך שבור ומחזיק את עצמו לכלום עד שעליו לקבל קבלה חזקה כשהוא על קבר הוריו לחזור בתשובה ולהתחיל ללמוד תורה ולקיים את המצוות, רק מי שמרגיש כך באמת, הוא זה שיכול לחבר ספרים וקונטרסים נפלאים שמחזקים, מעודדים ומשמחים את כלל נשמות ישראל בכל המצבים שעוברים עליהם. כי ה' יתברך שוכן רק אצל מי שהוא שפל רוח וממנו יוצאת תורה לישראל (עיין סוטה ה.).

ויש גם את הרגע היפה שעם ישראל יודעים להכיר לו טובה ולומר : "תודה !".

***

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ד' לסדר האזינו ה' תשרי ה'תשס"ד

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.
אני מאד מאד נהנה שאתה רושם את השיחות וכו', כי יבוא יום ויצטרכו את כל שיחה ושיחה.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ה' לסדר חקת בלק י' תמוז התשס"ג

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך, ואני מקווה להקדוש ברוך הוא שיתרחב לך בפרנסה, ולא יחסר לך שום דבר, רק תראה להחזיק מעמד ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.
אני מאר מאד מבקש אותך, שתמשיך בכתיבת סיפורים, כי יבוא היום שיצטרכו את כל הסיפורים, כי אני בעצמי לא יודע כמה זמן אני ישאר בזה העולם, ויהיה זמן שמאד יתפלאו וכו', וירצו לשמוע כל סיפור וכל שיחה וכו'.
נא ונא, ראה לעשות לעצמך קביעות להתבודד בכל יום אליו יתברך, ואז תראה את הניסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.
הקדוש ברוך הוא, השומע תפילות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

אליעזר שלמה שיק

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ג' לסדר וישלח י"ב כסליו ה'תשס"ב

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.
בדרך כלל כשאחד מחדש איזה חידוש וזה דק מן הדק ומפחד פן יהרסו לעלות אל ה' וכו', אז אומרים השם הטוב יכפר וזה רגיל בהרבה ספרים, כי יכול להיות שלא השיגו את המכוון ולכן אומרים לשון כזה השם הטוב יכפר.
בענין השיחות וכו', בודאי יגיע היום שכל שיחה יהיה יקר מאד מאד ויצטערו שלא כתבו מספיק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

אליעזר שלמה שיק

שיחות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

שכ"ח) סיפר לי אחד שהיה מקורב אליו במשך שנים ונפטר בסמוך (תשס"א), והאבא של ההוא היה מזקני אנ"ש בדורות שלפני כן. וכל חיותו ועיסוקו היה לדאוג להכנסת אורחים במירון. והיתה לו על זה מסירות נפש גדולה מאד מאחר שהדרכים אז לא היו מתוקנות כמו היום, ובפרט השודדים והערבים בדרך וכו'. אך הוא מסר את נפשו על העבודה הזו ודאג שתמיד יהיה מה לאכול לכל אלו שהגיעו לציון רשב"י ע"ה. ואחר שנפטר אביו אמר מוהרא"ש נ"י לאותו אחד : "אביך לא ידע שאפשר לשבת בחדר עם כוס תה חם ולהיות דבוק בקב"ה". והוא כלל גדול ונפלא מאד שלא צריך לעבודות קשות ולהמית את עצמו וכו' בשעה שיכול לשבת בחדר בבית וללמוד ולהתבודד ולזכות וכו' וכו' וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' פ"ו) שעבודות קשות בא מחסרון אמונה.

שכ"ט) כשמוהרא"ש נ"י היה ביבנאל בחודש אייר תשס"ז דיבר מר' שמעון בר יוחאי שלקח את תלמידיו לאידרא ושם גילה להם מה שגילה. וזה היה לפני אלף ושמונה מאות שנים. כאלף וארבע מאות שנים אחר כך, לקח האריז"ל את תלמידיו לאותו מקום וישב בדיוק במקום בו ישב רשב"י ואמר שהקדושה הגדולה שהיתה אז בעת שגילה רשב"י את סודות התורה במקום הזה, עדין נמצאת כאן. וגם הוא הושיב את תלמידיו כל אחד במקום איפה שישבו החבריא של ר' שמעון וגילה

להם מה שגילה. ומוהרא"ש נ"י האריך בזה מאד ואמר שהעיקר מה שהם זכו לכל הגילויים הללו הוא בזכות האהבה והאחדות שהיתה ביניהם. כמה ימים אחר כך נסע מוהרא"ש נ"י אל הציון הקדוש של ר' שמעון במירון ומשם ביקש לנסוע לאידרא. והנהג לקח אותו לאיזה מקום וכשמוהרא"ש נ"י ירד מהרכב הוא נעמד על מקומו ואמר : "זה לא כאן". תיכף חזרו לנסוע ואז הגיעו למקום ומוהרא"ש נ"י אמר : "זה כאן !".

ש"ל) בז' באדר ב' תשס"ה סיפרתי לו בבוקר אודות שבלילה הייתי במירון אצל ר' שמעון ומזה הגענו לדבר מהפצה. וסיפרתי שבאמת היה מאד קשה להפיץ שם מחמת שרוב אלו שהגיעו לשם היו למדנים וחסידים אשר חזקים בדעותיהם וכו'. ואמר מוהרא"ש נ"י "לא נורא, לא נורא, כמה קונטרסים הפצת?". והשבתי שהפצתי עשרים קונטרסים. ענה ואמר : "נו, בשביל קונטרס אחד כבר היה כדאי לך להגיע לשם. ואם הפצת עשרים - אז עכשיו לעשרים אנשים תהיה אמונה !". וכתבתי את זה כי אף שלכאורה הם דברים פשוטים, אך הוא חיזוק נפלא איך עלינו להסתכל על ההפצה - כל קונטרס פועל והנה עוד אדם שיזכה לאמונה.

של"א) כ"א אדר ב' באותה שנה, שאלתי האם יש שיחה כזו מרבנו ז"ל שאמר "נכון אתם אנשים כשרים אך לא זו היתה כוונתי. רציתי שתהיו כחיות הנוהמות ביער לילות שלמים". והשיב שכן. שוב שאלתי האם רבנו ז"ל אמר שנלך לילות שלמים ליער ונעזוב את האשה והילדים (כי היה פשוט לי שאין זה רצון רבנו ז"ל מאחר שכבר זכיתי לשמוע ממנו נ"י כמה וכמה שיחות בעניין הזה ואיך שהעיקר הוא לחיות בבית עם אשה וילדים ולא להיות מופקר ויחד עם זאת להדביק את מחשבתו בו ית' וכו'). והשיב שבודאי שלא כי רבנו ז"ל אמר שהפקרות לא צריכים.

ושאלתי אם כן מה הפירוש בשיחה הזו, ושאל : מתי החיות ישנות? (אלו הנוהמות בלילה). והשבתי ביום. שוב שאל ומתי הן ערות ונוהמות? והשבתי בלילה. ענה ואמר : כמו שהן ישנות ביום וערות בלילה ואז הן נוהמות. כך רבנו ז"ל רצה שנלך עם כיסופין וגעגועים אליו ית' כל זמן שאנו ערים. וזה אפשר לקיים בכל מקום מבלי לעזוב את הבית לילות שלמים וכו' (עיין אשר בנחל סב, יב תרמא). (אחר כך עלה בדעתי שזה פירוש הפסוק "כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלקים" - הינו שכשם שהאיל עורג על אפיקי מים, כן נפשי תערוג אליך אלקים בכל מקום שאהיה נמצא שם ובכל זמן שאהיה ער. ומי שזוכה להסתובב אצל מוהרא"ש נ"י זוכה לראות איך שמוריד את דברי רבנו ז"ל לעובדא ולמעשה ויש על זה הרבה מאד דוגמאות ופרט למה שכתבנו לעיל בעניין השיחה של החיות הנוהמות, נציג דוגמא נוספת : רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סי' רל) שטוב שיהיה לאיש כשר סוסים שיסע בכל פעם עם בני הנעורים לתוך איזה יער וכיוצא, ושם ידברו יראת שמים ותהיה להם התבודדות וכו'. ואמר על זה מוהרא"ש נ"י (עיין אשר בנחל חלק נו, מכתב י"א ו) שכיום אין עגלה וסוסים והמשמעות היא רכב, שכל אחד יהיה לו רכב וזה רצון רבנו ז"ל, עיי"ש.

ומי שלא זכה להתקרב אל מוהרא"ש נ"י, אזי צריך להחזיק סוסים ולטפל בהם וכו' כדי לקיים את רצון רבנו ז"ל לפי דעתו. אך מי שכן זכה להתקרב אל מוהרא"ש נ"י קונה רכב וכו').

אחר כך שאל מוהרא"ש נ"י מה קורה ביבנאל והשבתי שברוך השם המקום נעשה עיר על שם רבנו ז"ל ממש ויש פה רק תורה, תפלה והפצה. ושוב שאל האם אין שם מי שעושה בעיות וכו', והשבתי שלא ראיתי דבר כזה, רק הכל פה נפלא מאד ובאמת רק דבר אחד חסר פה (כי היה זה בשנים שלא יכל להיכנס לארץ כנ"ל). ומוהרא"ש נ"י תפס את

כוונתי ואמר : "על הדבר הזה אתם צריכים להתפלל הרבה שיגיע". והשבתי שכן, חסר פה ה"דבר אחד לדור". אחר כך אמר לי על הפירוש ששלחתי לו על מסכת תענית שזה יפה מאד (כי שבועיים קודם לכן שלחתי לו בדואר את הפירוש שחיברתי בחסדי ה' על מסכת תענית). ואמר שרצה לכתוב לי שזה יצא יפה מאד אך עדיין לא הספיק וחזר על זה כמה פעמים.

של"ב) פעם ראה בחורים שחזרו מהפצה ושאל אם כבר אכלו והשיבו בגמגום שאכלו עוגיות. ומוהרא"ש נ"י אמר : "הייתם אוכלים בשר או קונים פיתה פלאפל. עוגיות זה לא אוכל". וכן אמר לבחור אחד : 'למה אתה לא אוכל לחם? תאכל לחם ותהיה חזק'.

של"ג) אמר לאחד בה' באייר : "החזון איש זצ"ל אמר שאפילו אם תהיה ברית מילה ביום הזה בבית הכנסת שאני מתפלל בו, בכל זאת אומר וידוי כדי שלא יחשבו שאני וכו'". וסיים מוהרא"ש נ"י : "ואני אומר שאם הס"מ יתפגר ביום הזה אז אני אגיד הלל עם ברכה ולא איכפת לי שיחשבו שאני וכו'" [וב'אשר בנחל' כרך פט מכתב כ' מג, כתב : בעניין תחנון, חס ושלום שלא יעלה על דעת שום אחד שלא לומר תחנון. אלא ביום הזה צריכים דיקא לומר תחנון. ומספרים על החזון איש זצ"ל שהיו לו פעם שתי בריתות ביום אחד והיה בהם סנדק וציוה לומר תחנון. כי אנחנו רואים איך שמעבירים על הדת בכל יום מליון וחצי ילדים וכו', ועל כן עלינו לבקש ביום הזה הרבה ממנו יתברך שנזכה שכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה].

של"ד) היה אחד שכתב עלון מטעם התלמוד תורה. ובשבוע שלפני ה' באייר כתב בעלון הודעה להורים שבשבוע הבא לא יתקיימו לימודים מחמת שהוא יום ה... וכשמוהרא"ש נ"י ראה את זה הקפיד מאד. וביקש

להפסיק עם העלון הזה תיכף ומיד ואינו מעוניין שבעלון מטעם התלמוד תורה שלו יוזכר היום הזה באיזה צד ואופן.

של"ה) יום למחרת שחגגו בכל הארץ ביום הנ"ל וכו', סיפר מוהרא"ש נ"י שכמה באו אליו וטענו : "מה הם חוגגים? עושים בשר על האש בכל מיני פארקים בארץ... הלא העבירו על הדת מליונים מאחינו בית ישראל ומה הם חוגגים ביום הזה?!".

ענה ואמר מוהרא"ש נ"י : מה אתם רוצים מהם? עם ישראל קדושים, הם כולם צדיקים. מסכנים, לא הם העבירו מליונים על הדת אלא אותם העבירו על הדת. הם סך הכל אנשים פשוטים וטובים. מי שהעביר על הדת הם הראשים - ראשי הערב רב שרק חושבים איך לרחק את עם ישראל מהקב"ה, הם רשעים ארורים. אך עם ישראל צדיקים, הם שמחים שחזרנו לארץ ישראל, לא איכפת להם מהיום הזה והם בכלל לא חוגגים שהקימו מדינה וזה לא מה שמעניין אותם. רק על כל אחד עובר הצרות שלו וביום הזה יש להם חופש מהעבודה אז הלכו לשמח את עצמם עם המשפחה (וכבר ראינו איך מקרב בחורים צעירים שמשמשים כחיילים בצבא שהקימו... ופעם בעת שהיינו איתו נ"י במערת המכפלה, עצר לדבר עם אחד מהחיילים שהיו שם בכניסה כדי לבדוק את הנכנסים. ומוהרא"ש נ"י קירב אותו מאד ועורר אותו להתחתן מה שיותר מהר כדרכו בקודש. כי כן דרכו לדון לכף זכות את כלל ישראל שמסכנים - העבירו אותם על הדת והכניסו להם בראש שצריך להיות בצבא וכו'. ומבדיל בינם לבין ראשי הערב רב שמסיתים ומדיחים נגד כל הקדוש לעם ישראל והם העומדים בראש אשר הקולר תלוי בצוארם וכו' והדברים ברורים, יבינם המשכיל מעצמו).

של״ו) פעם אחת הגיעו ליבנאל אנשים שהיתה כוונתם הטמאה לשכנע בחורים ואברכים להתגייס לצבא וכו׳, ומוהרא״ש נ״י עמד בפרץ ודרש דרשות רבות ועורר והזהיר כנגד הקלקול הזה. וכששמע שהם מציעים סכומים גדולים של כסף לכל מי שיתגייס וכו׳, אמר על זה מוהרא״ש נ״י : ״אם כבר מוכרים את הנשמה בשביל כסף, אז עדיף ללכת למסיון רח״ל שהם מציעים סכומים גדולים יותר״, והבן היטב אל מה דימה את הדבר. הכלל הוא שמסר את נפשו להרחיק את הסכנה כי אחריתה מי ישורנו כידוע לכל משכיל.

של״ז) אמר שכשאומרים למלאכים בליל שבת ׳ברכוני לשלום׳ אזי צריך להתכופף מעט כמי שמקבל ברכה שמרכין את ראשו. כי עכשיו מבקש מהמלאכים שיברכוהו, על כן יש לו להרכין את ראשו.

של״ח) מוהרא״ש נ״י סיפר שר׳ נתן ז״ל קרא לספר על תולדות רבנו ז״ל בשם ״חיי מוהר״ן״ מחמת שרבנו ז״ל חי חיים טובים בכל רגע עד שאמר על עצמו ״היום חייתי חיים טובים״. אך על הספר המדבר ממנו קרא בשם ״ימי נתן״, ימי דיקא. כי אמר שלא זכה לחיות חיים טובים כמו רבנו ז״ל אך זכה לשמור על הימים. וכמו שמעיד עליו ר׳ נחמן מטשעהרין ז״ל בהקדמה ל״עלים לתרופה״ שאצל ר׳ נתן ז״ל היה פלא כיצד מילא את ימיו : מי שראה אותו לומד היה בטוח שהאדם הזה רק לומד כל היום מרוב חשק והתמדה שהיתה בו. ומי שראה אותו מתפלל היה בטוח שאין לו מה לעשות רק להתפלל כל היום. ומי שראה אותו כותב ספרים היה בטוח שהוא רק כותב כל היום וכו׳ וכו׳. ואף אחד לא תפס שהאדם הזה גם לומד וגם מתפלל וגם כותב וגם מחזק את כולם בכל יום.

והוסיף על זה מוהרא"ש נ"י שאנו צריכים לקרוא לספר שלנו בשם "רגעי". כי לכל הפחות ראוי לנו להתחזק ולשמור על הרגעים ולנסות לחטוף כמה שיותר טוב אמיתי ונצחי כמה רגעים בכל יום. ובאמת, מי שמכיר את מוהרא"ש נ"י יודע היטב שלספרו ראוי לקרוא בשם "חיי" כי חי חיים טובים בדבקות נפלאה וכו' עין לא ראתה אלקים זולתך. וזה הוא חידוש נפלא שאדם שסובל כל כך הרבה צרות ויסורין וכו' ומחלוקת ורדיפות וכו' בכל זאת לא מנתק את עצמו לרגע ממנו יתברך, אשרי לו!

של"ט) בעניין מה שצריך לרחם על הנשים כי סובלות הרבה; צער העיבור, צער הלידה וצער גידול בנים וכו' (שיחות הר"ן סי' רס"ג, רס"ד) סיפר מוהרא"ש נ"י שפעם בעת שעדיין היו ילדיו קטנים, הוצרכה זוגתו הרבנית לצאת לאיזה עניין ומוהרא"ש נ"י שמר בבית על אחד הילדים. בין כך הילד החל לצרוח, ובכדי להראות לרבנית מה עבר עליו בזמן שלא היתה בבית, מוהרא"ש נ"י לקח מכשיר הקלטה והקליט את הצרחות. וכשהרבנית חזרה וסיפר לה מה שעבר עליו עם הילד, אמרה לו שהיה עליו לתת לו בקבוק ובזה היה נרגע ובודאי שהוא רק מגזים. ומוהרא"ש נ"י השיב שאינו מגזים והשמיע לה את ההקלטה לראיה. והרבנית אמרה על זה : עכשיו אתה יודע מה שאני צריכה לסבול פה? (כאומרת שאתה סבלת עכשיו מה שאני סובלת בכל יום). כי אתה שמרת על הילד למשך שעתיים וכבר לא ידעת מה לעשות והבאת לי הקלטה, ואני צריכה לשמוע את זה במשך עשרים וארבע שעות ולא רק עם ילד אחד אלא עם כל הילדים. ואמר מוהרא"ש נ"י : ממש נתקיים בי 'הרי זה בא ללמד ונמצא למד...'. ועל כן צריך מאד להכיר טובה לאשה ולכבדה ותמיד לזכור שסובלת מאד.

ש"מ) פעם היינו בשמחת בר מצוה עם מוהרא"ש נ"י ולאחר שישב שם איזה זמן והתכוון ללכת כי היה צריך לדרוש בבית המדרש, הבין שהחברים של הבחור מתכוונים ללכת יחד איתו כדי לשמוע את הדרשה. אך מוהרא"ש נ"י עצר בעדם ואמר שישארו לשמח את החבר שלהם. כי אם כולם ילכו אחריו אזי לא ישאר מי שישמח את החבר. וצריך לחשוב על הזולת שזהו היום הגדול שלו שנעשה בר מצוה והמשפחה הגיעו כו', וזה עלול להיות צער גדול בעבורו אם כל החברים ילכו. על כן שישארו עוד ורק כשיהיה ניכר שהשמחה הגיעה לקראת סיום אזי יהיה אפשר לבוא ולשמוע את הדרשה.

שמ"א) מוהרא"ש נ"י אמר שרואים בחוש שכשחוזרים מראש השנה אצל רבנו ז"ל, אין גם אחד שיחזור בריא לחלוטין - לאחד כואב הראש, לאחד כואבות האזניים ולאחר כואב הגרון וכו'. והסיבה לכך היא שעל ידי התקרבות לצדיק זוכים לגוף קדוש מגן עדן (לקו"מ ח"ב סי' פ"ג) ועל כן זה לא פלא שהגוף הישן מתפורר. אך אדרבה! בזה בעצמו ראוי לנו לשמוח מאד כי רבנו ז"ל מנקה אותנו. רק שיש בני אדם שהיצר הרע מכניס בהם חלישות הדעת: תראה, נסעת אל רבנו ז"ל ונעשית חולה. עד שמחליט שבשנה הבאה הוא כבר לא יסע ח"ו. ועל זה צריך לדעת שכל היסורין הללו הם טובות גדולות ותיקונים שרבנו ז"ל מתקננו.

שמ"ב) דיבר פעם עם אחד שזה דבר גדול לומר מזמורי תהלים ולשלב בין הפסוקים כל מיני תחינות ובקשות מעצמו. והזכיר אז את המעשה מהבעש"ט הק' זי"ע ששאלוהו תלמידיו מפני מה הוא כל כך מחשיב את האנשים הפשוטים. והבעש"ט הק' ביקשם שיעצמו את עיניהם. וכשעשו זאת החלו לשמוע את הקול: "למנצח מזמור לדוד... רבש"ע! הפרה שלי כבר לא מוציאה חלב, עשה שזה יסתדר...", "מזמור לדוד... מה רבו צרי... אבא שבשמים! הפטיש שלי נשבר ואין לי כסף לעוד אחד. תן לי פטיש חדש...". ותלמידי הבעש"ט שמעו את הקולות האלו

והרגישו כל מיני עריבות ומתיקות בנפשם. וכשפקחו את עיניהם שאלו לפשר הדבר. ענה ואמר הבעש"ט הק' זי"ע שכך שומעים בפמליא של מעלה את התהלים של האנשים הפשוטים שמפרשים שיחתם אליו יתברך בתוך הפסוקים. ועל כן זה דבר גדול שבשעה שאומרים מזמורי תהלים לשלב בתוכם כל מיני תחינות ובקשות מלבו וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"ב סי' ק"א) שצריך למצוא את עצמו בתוך כל מזמור ולפרש שם שיחתו.

העיקר תתמיד הרבה בספרי שאלות ותשובות "אשר בנחל" ואז אני מקוה להקדוש ברוך הוא שיהיה לנו קשר בעולם הזה ובעולם הבא, כי המכתבים שכתבתי במשך כמעט ארבעים שנה, היו ממש במסירות נפש ורוב כיסופים של הבחורים שהתקרבו אל רבנו ז"ל ועבר עליהם מה שעבר, ולכן פני, שכלי וחכמתי נמצאים בתוך שאלות ותשובות "אשר בנחל".

(אשר בנחל חלק קכו, מכתב ל' שע)

חינוך ! ! !

בחסדי ה׳ מורגשת התעוררות גדולה בעניין החינוך בקרב אנשי שלומנו היקרים שמבקשים ומחפשים עצות ודרכים לחנך את ילדיהם לאמונה ויראת שמיים טהורה, על כן אמרתי להציג כאן מתוך מאמרים שזכיתי לכתוב בעניין הזה ממה שעורר אותי אדמו״ר מוהרא״ש זי״ע לכתוב למען יהיה לתועלת הכלל.

אליעזר שלמה שיק
ר״מ ״היכל הקודש״
״חסידי ברסלב״
ע״ש הצה״ק אדמו״ר מוהר״ן מברסלב זי״ע
בארץ ובחו״ל

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

בעזה״י יום ו׳ ערב שבת קודש לסדר האזינו ז׳ תשרי ה׳תש״ע

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ״י

לנכון קבלתי את מכתבך, אף שכתבתי לך כבר היום מכתב, אכתוב לך עוד פעם, אל תבהל משום בריה שבעולם, אתה תלמד את הילדים כמו שאתה מבין, ותחנך אותם כפי שאתה מבין, ואדרבה מכל הבעיות אתה תלמד הרבה איך להתנהג עם התלמידים ואיך תוכל לחבר עוד ספרים בעניני חינוך, כי ילדים צריכים הרבה תשומת לב, ואפילו שההורים נותנים להם מכות וכו׳ וכו׳, אתה צריך ללמד אותם שלא ידברו אף פעם על ההורים, רק אתה תלמד אותם כפי שאתה מבין, אל תבלבל את עצמך משום דבר שבעולם, ומכל שכן שאף אחד לא יגיד לך דעות, כי אתה מלמד בחסד עליון.
תתחזק ותחזק את אשתך ואת הבנות שלך, והקדוש ברוך הוא יעזור לך עם בן זכר השנה אם תתפלל להקדוש ברוך הוא.

המאחל לך שבת שלום וחתימה טובה

אליעזר שלמה שיק

RABBI E. S. SCHIK
1129-42nd STREET
BROOKLYN, N.Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ב' לסדר האזינו ח' תשרי ה'תשע"ג

שלום וברכה אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.
כן זה יצא מפי מה שאמר לך האברך [redacted] נ"י, שרציתי שתכתוב פעם בחודש טור בעניני חינוך, כי אני רוצה שיצא כל חודש מגזין ברסלב עשיר מאד עם כל מיני נושאים, כי תהלה לאל יש עכשיו התעוררות בכל העולם כולו על דבר רביז"ל, ולכן גם אנחנו נתרום בגילוי ופירסום דעת הצדיק.

RABBI E. S. SCHIK
1129 - 42nd STREET
BROOKLYN, N. Y. 11219

Tel. (718) 436-5062
Fax. (718) 871-8566

אליעזר שלמה שיק
ר"מ "היכל הקודש"
"חסידי ברסלב"
ע"ש הצה"ק אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
בארץ ובחו"ל

בעזה"י יום ה' לסדר פנחס י"ב תמוז ה'תשע"א

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אליהו מאיה נ"י

לנכון קבלתי את מכתבך.
ראיתי את השאלות ותשובות שלך, זה מאד מאד יפה, יעזור הקדוש ברוך הוא שתחדיר את כל הכח שלך בהתלמידים, ובפרט שזה הכיתה הגדולה, והם קרובים מאד לבנות בתים, ולכן הם צריכים הדרכה איך להתחזק בחייהם ולבנות את הבטחון עצמי שלהם.
הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע אמר פעם במסיבת מלמדים, שעבודת מלמד צריך להיות קודש קדשים, וצריך לדעת שאם בונים תלמיד אחד זה לא שמציל נפש אחד וכו', אלא מציל אוצר הנשמות, היינו כי מהתלמיד הזה עוד יצא דורות וכו', נמצא כשבונים את התלמיד בונים אוצר הנשמות ממש, ולכן תלך בגישה הזו עם התלמידים, ובוודאי תצליח.

שאלה : פעם שמעתי ממישהו שלא טוב לחבק ולנשק את הילד. מה דעתך ?

תשובה : בהלכות בית הכנסת והתפלה אכן למדנו שאין לנשק את הילד בבית הכנסת בכדי להראות שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא. אך דין זה נוגע כאמור לבית הכנסת. ומתוכו אתה שומע את ההיפך שמחוץ לבית הכנסת אין שום בעיה לעשות זאת. אדרבה ! בכמה וכמה מקומות בדברי חז"ל אנו מוצאים שחכם עמד ונשק לתלמידו על ראשו. וכן יוסף הצדיק בשעה שנפגש עם יעקב אביו לאחר כל השנים שלא ראה אותו, נאמר שם : "ויבך על צואריו עוד" ופרש"י :'לשון הרבות בכיה, הירבה והוסיף בבכי יותר על הרגיל. אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע'.

ושוב, הסיבה שיעקב לא חיבק ולא נישק את יוסף הוא משום שהיה עסוק בקריאת שמע. אחרת - ודאי שהיה נוהג כך. וכלל גדול בידינו אשר "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" וילד שלא גדל עם חום ואהבה, חיבוק ונישוק מצד הוריו, יתקשה מאד להחזיר להם אהבה ולבטח שכמעט ולא מסתבר שיעז לחבקם ולנשקם.

והנה כאן אנו מוצאים שיוסף מצד עצמו מיהר לחבק ולנשק את אביו והוא מהטעם הפשוט שכך חונך.

ויעקב עצמו היה רגיל לנשק לאביו וכמו שכתוב על השעה שביקש יצחק לברך (בראשית כז) : "ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני. ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'". הרי שהיתה דרכו של יצחק לחנך את ילדיו בנשיקה.

וכן בשעה שבירך יעקב את בניו של יוסף, מנשה ואפרים נאמר (שם, מח) :"ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם ויחבק להם".

ולאידך גיסא - אפשר לומר שכל הנשיקות הנזכרות בתורה היו דוקא הן ולא יותר. כלומר - דרך האבות לא היתה לנשק ורק במקום שראו צורך לעשות זאת, סיפרה התורה על כך. ונמצא שהיו אלו פעמים בודדות.

ובכל אופן, גם דברים טובים, כשעושים אותם ללא צמצום והגבלה הרי שהם מאבדים את טעמם. וכך שנו רבותינו (תנחומא שמות, כח) : 'כל הנשיקות של תיפלות (דברים בטלים) הן חוץ משלוש נשיקות : נשיקת פרישות, נשיקת גדולה נשיקת פרקים'. ולכן הורה המרבה לחבק ולנשק את בנו ואולי גם ללא שום סיבה, הרי שהוא נותן טעם לפגם והערך של העניין יורד ואף ערכו של האב יורד בעיני הבן משום שנעשה לו כחבר ולא כאב.

על כן הטוב ביותר הוא לא להיות רגיל לנשק את ילדיו אלא להשקיע בהם בשיחות, בהדרכה, בלהיות נחמד איתם ולהוליכם בדרך ישרה תוך כדי שמירה על כבוד האב וקירוב לב הבן. וברגע הנכון והמתאים אפשר גם לנשק. ואכן - צריך חכמה לדעת כיצד לעשות זאת.

וכלל זה יהא מסור בידך - קשר טוב אינו התכלית. קשר טוב אמור להוליד רצונות טובים אצל הילד לשמוע בקול הוריו וללכת בדרך שמתווים לו. ולכן, אם כל הקשר בנוי רק על חיבוק ונישוק, עדיין העיקר חסר מן הספר. קשר הבנוי רק על הדברים הללו עלול להביא למצב עגום.

תאר לעצמך אם הקשורה לבנה שאף הוא קשור אליה בכל לב עקב היחס הנפלא שקיבל ממנה במשך כל ימי חייו וכל המפגשים שלהם

מתקיימים עתה בתוך כותלי בית הסוהר לאחר שזה האחרון הושלך לשם לאחר מעשים חמורים עקב חוסר חינוך. ואמו, כדרכה מאז גם עתה ממשיכה להוליך ולהגיש בפניו מדברי המאפה שהכינה...

הרי שקשר יש כאן, אהבה יש כאן. מה חסר? חינוך, הדרכה. הקשר ההדוק שבין השניים לא תרם מאומה לחינוכו של הילד והם ממשיכים לשמר את הקשר היטב בעת ביקוריה של האם... אם כבר היה קשר נפלא שכזה ביניהם, היה ראוי להשתמש בו לצורך החדרת ערכים נעלים.

ועל כן חשוב לתפוס את הדרך הממוצעת ולהעניק חום ואהבה לילדים באופן שהעניין יבנה אותם ולא יגרום להם להקל בכבודם של ההורים חלילה. ועל כך אומר המלך החכם (קהלת ג) : "עת לחבוק ועת לרחוק מחבק". מוכרח שיהיו עתים לחבק ועתים שלא.

וכן מובא (שיחות הר"ן סימן נ"ט) : 'מסוגל יותר לבנים - להיות רחוק מהם. לבלי להיות דבוק בהם ולשעשע בהם בכל פעם'. כי אהבה וקשר טוב אינו נקרא מה שמשתעשעים עם הילדים ומנשקים אותם ללא גבולות. זה לא נקרא אהבה אלא אהבת עצמו שאוהב את עצמו שיש לו ילדים חמודים כאלה. אהבה אמיתית פירושה לדאוג לילדים ולתת מחשבתו עליהם, לפתח את בטחונם ולדבר איתם באופן שיגביה את דעתם.

ומכל מקום, כבר דיברתי רבות בעניין הקשרים הטובים שיש לטפח עם הילדים והגם שחיבוק ונישוק הם סיבות המביאות לכך, אך הן לא סיבות יחידות. ישנן דרכים נוספות לחזק קשרים טובים עם הילדים כגון אמירת מילים טובות, התעניינות, תמיכה, לימוד בצוותא, פעילות בצוותא וכו' וכו'.

בהצלחה...

פירוש על החומש כפי ההקדמות
שזכינו לקבל מכ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע

ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו וגו'.

הכפל 'אמור' 'ואמרת' צריך ביאור.

ב) האלשיך הקדוש זי"ע היקשה מפני מה הזכיר "בני אהרן" וכי מי לא ידע כי הכהנים הם בני אהרן.

ג) וכן היקשה מפני מה הקדים את האם לאב.

ויתבאר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' נ"ט) כי מי שמשתדל תמיד לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך, צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם. כי זה האיש המשתדל לקרב ולעשות נפשות, בבחינת (בראשית י"ב): "ואת הנפש אשר עשו בחרן", הוא בונה בחינת 'היכל הקודש'. 'קודש', זה בחינת (ישעיה ד): "והנותר בירושלים קדוש יאמר לו", הינו זה שבני אדם נשארים דבוקים ביראה שלמה על ידו. אף על פי שיש כמה וכמה שנפלו מקדושתם, אף על פי כן מאלו שנשארו ביראה שלם, על ידי זה "קדוש יאמר לו", וזה בחינת 'קודש'.

ו'היכל', זה בחינת הכבוד שנתכבד השם יתברך. כמובא בזוהר (יתרו דף ס"ט.) 'כד אתי יתרו, כדין אתיקר שמא דקודשא בריך הוא'. וזה בחינת (תהלים צ"ו): "ספרו בגוים את כבודו", שעל ידי שמקרבים את עצמן לעבודת השם יתברך אלו הרחוקים, זהו כבודו יתברך שמו. והכבוד זהו בחינת 'היכל', בבחינת (שם כ"ט): "ובהיכלו כולו אומר כבוד". ו'היכל הקודש' הזה, מושך את עצמו תמיד לשורשו, הינו ללבו של עושהו, כי שם

שורשו. כי מחמת הדברים שיצאו מעומק לבו של האיש הכשר, נכנסו בלבם, וחזרו להשם יתברך וכו׳ ומחמת שהיכל הנ״ל נעשה מהנפשות אשר היו רחוקים עד הנה, ויש קליפות רבות השוכנים סביבם, בבחינת (יחזקאל ה) : ״זאת ירושלים שמתיה בתוך הגוים״. ואפשר עכשיו כשמלביש ההיכל את הלב כנ״ל, אפשר שיתאחזו, חס ושלום, החיצונים, ביצר מחשבות לבו של הכשר הזה וכו׳ וכו׳.

ודע, שיש כמה רשעים שאסור לקרבם תחת כנפי עבודתו, כי הם מורידים את המקרבם ממדרגתו. כמו שמצינו גבי משה, שקרב את הערב רב, ואחר כך על ידי זה אמר לו הקדוש ברוך הוא: ״לך רד כי שחת עמך״ וכו׳, עיי״ש.

ועל כן הזהירה התורה דיקא את הכהנים ׳בני אהרן׳. כי הכהן הוא בחי׳ הצדיק האמת וכמ״ש ״כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו״. והתלמידים השותים ממנו הם בחי׳ הכהנים ׳בני אהרן׳ שאת קדושתם יש להם לקבל דיקא ממנו ויש להם להתבטל אליו ולקבל ממנו דרך ישרה. וזה בחי׳ הפגם של נדב ואביהוא כמו שנתבאר לעיל (פרשת אחרי מות, סי׳ א׳) שאצלם מתה ונפגמה בחי׳ ׳בני אהרן׳ כי לא רצו לקבל ממנו ולא התבטלו אליו. ועל כן כתיב בהם ״אחרי מות שני ׳בני אהרן׳ וימותו״, כי תיכף שמתה אצלם הבחי׳ הנ״ל, מתו גם בגשמיות וכו׳, עיי״ש.

ולכן מזהירה התורה דיקא את הכהנים ׳בני אהרן׳, שהם התלמידים שמכניעים את עצמם תחת הצדיק הגדול במעלה נפלאה מאד, בחי׳ אהרן הכהן וממנו מקבלים את דרכם. הם צריכים לשמור מאד איך לקרב נפשות לה׳ יתברך ולבנות היכל הקודש, בחי׳ המשכן (לקוה״ל הלכות תערובות הלכה ה׳).

וזה בחי׳ הרשאה שנותן הצדיק האמת, בחי׳ המלוה הגדול, לתלמידיו שיעסקו לקרב נפשות לה׳ יתברך. ועיקר ההרשאה שנותן הוא רק לדון לכף זכות ולהטות כלפי חסד את נשמות ישראל (עיין לקוה״ל הלכות העושה שליח לגבות חובו והלכות הרשאה הלכה ה׳).

ועל כן דיקא מחמת שאוחזים את עצמם בבחי׳ ׳בני אהרן׳ וקיבלו את ההרשאה ממנו לקרב נפשות לה׳ יתברך, עליהם להיזהר ביותר שלא יתאחזו בהם החיצונים שהם בחי׳ הרע שנאחז בנפשות שהיו רחוקים עד הנה שאיתם הם עוסקים לקרבם אל הקדושה, ואפשר שיתאחזו, חס ושלום, החיצונים, ביצר מחשבות לבם.

שזה פירוש ״לנפש לא יטמא בעמיו״, כי רבנו ז״ל אומר (לקו״מ ח״א סי׳ י״ג) ש׳נפש׳ זה בחי׳ רצון (א) ועיקר התגלות הנפש הוא בהדיבור שמפרש את רצונותיו אליו ית׳ (לקו״מ ח״א סי׳ ל״א), וזה שאומר רבנו ז״ל (לקו״מ ח״א סי׳ כ״ט) שנפש הוא הדיבור, כמו שכתוב (בראשית ב׳) : ״ויהי האדם לנפש חיה״, ותרגומו : ׳לרוח ממללא׳.

וזה שהזהירה התורה את המקורבים לצדיק העוסקים לקרב נפשות ולבנות היכל הקודש, בחי׳ משכן, ״לנפש לא יטמא בעמיו״ שלא יטמא על ידי מה שעוסק בלקרב את הרחוקים, ועיקר הטומאה שיכול להיטמא הוא בנפש, בחי׳ פגם הרצון שמתקרר מעבודת ה׳ יתברך עד שמתרשל מתפלה ונופל לגמרי רח״ל. וזה ״בעמיו״ – לשון גחלים עוממות (וכן פירשו בבית אהרן מקארלין ובעוד ספרים), שלא יקררו אותו חלילה.

וזה שפרש״י ׳בעוד שהמת בתוך עמיו, יצא מת מצוה׳. כי מת זה בחי׳ רשע וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות יח:) שרשעים בחייהם קרויים מתים. וכל זמן שהרשע נמצא בתוך עמיו, כלומר עם רשעים כמותו, אזי קשה וכבד מאד לקרבו כי כל אחד מחזק את השני ברשעו. וזו עבודתו של הצדיק האמת אשר אינו מתיירא כלל ובגודל כוחו יכול לרדת לתוך הצינור של הרשע ולהכניעו (לקו״מ ח״א סי׳ ח׳). אך מי שעדיין לא אוחז עם הצדיק בשלמות אין לו להכניס את עצמו בסכנה גדולה כזו שמא יתאחז בו הרע של הרשע ויפיל אותו ח״ו.

אך ׳יצא מת מצוה׳, כי ר׳ נתן ז״ל מסביר (לקוה״ל הלכות תערובות הלכה ה׳) אשר לכאורה מי הוא זה שידע איך להתנהג בזה, ואת מי לקרב ואת מי שלא לקרב?! על כן אין כחנו אלא בפה. וזהו בחינת גודל האזהרה

שהזהירנו אדוננו, מורנו ורבנו, זכר צדיק לברכה, לעשות מהתורות תפלות, כי כל התיקונים והדרכים והעצות הנאמרים בכל תורה ותורה קשה לבוא אליהם כי אם על ידי תפלה ותחנונים, כי אף על פי שנאמר בכל תורה עצות גדולות ועמוקות, אף על פי כן גם העצה בעצמה קשה לקיים.

ועל כן צריכין לעשות מהתורה תפלה ולבקש על זה מאד מה׳ יתברך שיתן לו כח לעורר אש המשפט הנ״ל, לבטל הרע שלהם. וגם שידע את מי לקרב ואת מי לרחק וכנ״ל. וזה בחינת מה שאמר דוד, ״תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה״, הינו שאני אוהב אותם באהבה, אמתית ונצחית, כי אני משתדל בכל כחי לקרבם לה׳ יתברך באמת והם לא די שאינם חפצים בברכה וטובה להתקרב לחייהם האמתיים, אף גם תחת אהבתי ישטנוני ועומדים עלי לבלעני חינם, חס ושלום, וכמו שנאמר מקודם, ״כי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו וכו׳ וילחמוני חינם״. ועל זה צועק דוד תחת אהבתי ישטנוני וכנ״ל ואני תפלה, כי אני איני יודע מה לעשות נגד זה, רק ואני תפלה, אני תמיד אעמוד על משמרתי להתפלל ולהתחנן לה׳ יתברך שילמדני ויורני איך להתנהג באופן שאנצל מהם ואזכה לקרב את מי שראוי לקרב, ולרחק את מי שראוי לרחק, וכמו שנאמר, ״ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך״, עיי״ש.

שזה מה שפרש״י ׳יצא מת - מצוה׳, דהינו שאם ׳יצא המת׳ קצת ממקומו הרע ובא אלי כדי שאקרבו, אזי ׳מצוה׳ (ב). אך כל זמן שלא יצא ממקומו ואין בו שום התעוררות אל הקדושה אזי סכנה גדולה לקרבו כל זמן שלא קיבל בשלמות את דעת הצדיק האמת הגדול במעלה נפלאה מאד וכנ״ל.

ומי שאין בו שלמות עדיין, עליו לשמור מאד שלא לטמא את נפשו, בחי׳ רצונות ודיבורים טובים כנ״ל, על ידי שעוסק בלדבר עם בני אדם. ״כי אם לשארו הקרוב אליו״ פרש״י זו אשתו. כי חכמינו הקדושים אמרו ״אל תרבה שיחה עם האשה״, ׳אל תרבה׳ דיקא, אך מה שצריך כדי להרחיב את דעתה ולקרבה אל הקדושה הוא בודאי מצוה גדולה וכמו שאומר ר׳ נתן ז״ל (לקוה״ל הלכות פריה ורביה ואישות הלכה ג׳) שעיקר השמחה היא לשמח את אשתו דיקא. כי זה ידוע שעיקר אחיזת העצבות והמרה שחורה הוא

בבחינת האשה שהיא סטרא דנוקבא, שהיא סטרא דדינא קשיא, ששם עיקר אחיזת העצבות, שהוא תוקפא דדינא, וזהו בחינת מה שנאמר בסטרא דנוקבא (משלי ה), "רגליה יורדות מות". כי העצבות הוא בחינת סטרא דמותא כידוע בדברינו כמה פעמים. וזהו בחינת ואחריתה מרה כלענה וכו', בחינת (קהלת ז) ומוצא אני מר ממות את האשה וכו', בחינת העצבות והמרה שחורה, בחינת יגון ואנחה שנאחז בהאשה ביותר כנ"ל וכו' וצריך לחטוף את המרה שחורה והיגון והאנחה לתוך השמחה וכו', עיי"ש.

ועל כן מצוה גדולה להרחיב ולהגדיל את דעתה שזה בחי' שנטמא לה. כי כנגד מה שעובד את ה' יתברך בתורה ותפלה שזה בחי' קדושות גדולות (לקו"מ ח"א סי' נ"ד), אזי מה שעליו לשוחח שיחות חולין עם אשתו ולהגדיל את דעתה נחשב בעבורו שנטמא לה. אך בודאי היא מצוה גדולה כי מכניס בזה את היגון ואנחה לתוך השמחה כנ"ל.

ועל כן הקדים הפסוק את אמו לאביו. כי גם אמו היא מסטרא דנוקבא, דינא קשיא כנ"ל, ומצוה גדולה להרחיב גם את דעתה. מה שאין כן לגבי אביו שעל פי רוב עוסק בזה בעצמו והוא מסטרא דדכורא ששם אין כל כך שליטת הדינים וכו'.

(וזה בחי' מה שאמר האריז"ל (שער הכוונות דרושי ערבית ליל שבת דרוש ב) שבכניסת שבת יש לנשק את ידי אמו. ועל פי הנ"ל מובן מאד כי בזה מגדיל ומרחיב את דעתה, וביותר בליל שבת כי אז נמתקין כל הדינים והלמלומים כידוע ובענין הזה האם קודמת לאב וכנ"ל).

וכן לגבי ילדיו כי ר' נתן ז"ל מסביר (לקוה"ל הלכות פריה ורביה הלכה ג' הנ"ל) שעל ידי הבנים נתרבה השמחה מאד, כי זה עיקר השמחה כנ"ל, ועל כן חייב כל אדם להוליד בן ובת, כי הבן הוא עיקר בחינת השמחה כמו שכתוב, "בן חכם ישמח אב". אבל הבת שם אחיזת היגון ואנחה שאחיזתם בסטרא דנוקבא כנ"ל, אבל האדם חייב דיקא להוליד שתיהם בן ובת, כי אין השמחה נגדלת ונשלמת כי אם על ידי שתיהם דיקא, כי צריכים להוליד גם בת ישראל, כי עיקר שלמות השמחה על ידי בת ישראל שעיקר ההולדה ממנה, כי עיקר ההולדה שהוא שלמות השמחה כנ"ל הוא על ידי שנכללת

אשה באיש ונתיחד מדת הדין במידת הרחמים, ועל ידי זה נמתק הדין ועל ידי זה נתהפך היגון לשמחה כנ"ל. ועל כן צריך כל אחד להוליד בן ובת, כי עיקר הגדלת השמחה בשלמות הוא על ידי שניהם כנ"ל.

וכן הוא לגבי אחיו. כי כשיחזק ויעודד את אחיו אזי יקבל התחזקות גם ממנו, כי אחיו הוא בחי' מי שנמצא איתו באחוה ורעות אזי יקבלו דין מן דין (לקו"מ ח"א סי' ל"ד). ואחותו שעדיין לא היתה לאיש, גם אותה יש לו לקרב ולהכניס בה שמחה. אך תיכף לאחר שנישאה יש לבעלה לעסוק בזה ולהפוך את היגון שיש בה לששון ולשמחה כנ"ל.

וכל זה הוא בחי' גודל האזהרה שהזהיר רבנו ז"ל לשוחח עם בני אדם ולקרבם לה' יתברך כמובא (שיחות הר"ן סי' קצ"ה) ענה ואמר: מה שאני עושה עמכם הוא דבר קטן לפני. זה אתם צריכים לעשות (כונתו : הינו מה שהוא עוסק עמנו להכניסנו ולקרבנו לעבודתו יתברך אפילו זאת הוא דבר קטן לפניו, וזה הדבר אנחנו צריכים לעשות, לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך. אבל הוא בעצמו יש לו עבודה גבוהה מזה). והייתי עומד ומשתומם כמתמיה, כי כפי הנראה לדעתנו אין עבודה גבוהה מזו לקרב בני אדם להשם יתברך.

ענה ואמר: יש נשמות ערטלאין שאין יכולין ליכנס בגוף כלל, וגודל הרחמנות שעליהם גדול ועצום מאד מאד יותר מעל החיים. כי הם כבר נכנסו בגוף ויש להם בנים ויש להם מצוות, אבל הרחמנות שעל אלו הנשמות הערומות הוא גדול מאד מאד. כי אינם יכולים לעלות למעלה, וגם למטה אינם יכולים להתלבש בגוף כנזכר לעיל. ויש גלגולים בעולם שעדין לא נתגלו כלל בעולם (הכונה - כי יש גלגולים שדיברו מהם בספרים שנתגלו על ידי הקדמונים. אבל יש עוד גלגולים שעדין לא נתגלו כלל בעולם) וכו', עיי"ש.

ועל כן 'בני אהרן', בחי' התלמידים הכפופים לרבם, צריכים לשמור מאד שלא ידבק בהם מהרע של הנפשות שמקרבים ובזה יאבדו את הנפש והרצון

ח״ו. אך אהרן בעצמו, בחי׳ הצדיק האמת, הוא עוסק בזה מאד ומתקן גם נפשות שלא יכולות להיכנס בגוף כלל וכו׳ כנ״ל.

ובזה יובן הכפל ׳אמור ואמרת׳ פרש״י - ׳להזהיר גדולים על הקטנים׳. כי הצדיקים הגדולים במעלה צריכים להזהיר ולעורר את התלמידים הקטנים לעסוק הרבה בתפלה כדי לידע את מי לקרב ואת מי לא בכדי שלא ידבק בהם מן הרע ויטמאו את הנפש כנ״ל.

וכיון שהכהנים בני אהרן, בחי׳ הנלווים אל הצדיק האמת מוזהרים שלא ליטמאות לכל מת בכדי שלא ידבק בהם מהרע וכו׳ אלא רק לקרוביהם שאיתם יש להם לעסוק כנ״ל, מזה נשתלשל שגם לפי פשוטו אסור לכהנים ליטמא לכל מת אלא לאותם המוזכרים בפרשה, כי כיון שעסקו בהם בחייהם יעסקו בהם גם במותם, והבן היטב לשמור ולעשות.

(א) וכמ״ש (בראשית כג) : ״אם יש את נפשכם״ ופרש״י - ׳רצונכם׳. (ב) שזה בחי׳ מה שאומר רבנו ז״ל (לקו״מ ח״א סי׳ רפ״ב) : על ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על ידי זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקודה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על ידי זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות. וזהו והתבוננת על מקומו ואיננו כנ״ל, והבן.

***

ויאמר ה׳ אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו וגו׳. פרש״י : ׳אמור אל הכהנים - אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים׳.

לבאר זה בהקדים דברי רבנו ז״ל (לקו״מ ח״א סי׳ ב׳) כי עיקר כלי זינו של משיח הוא התפלה, שהוא בחינת חוטם כמו שכתוב (ישעיהו מ״ח): ״ותהלתי אחטום לך״ ומשם עיקר חיותו וכל מלחמתו שיעשה וכל הכבישות שיכבוש הכל משם וכו׳.

ועיין שם היטב בדבר רבנו ז"ל עד כמה שצריך להתחזק ולאחוז בחרב התפלה ולא להטות לימין ושמאל וביותר במה שפירש בזה אדמו"ר מוהרא"ש נ"י בשפת הנחל עד כמה שצריך לדקור עם החרב הזו שוב ושוב.

וזה שאמר שם רבנו ז"ל שמי שזכה לחרב הזה צריך לידע איך ללחום עם החרב שלא יטה אותה לימין או לשמאל, ושיהא קולע אל השערה ולא יחטיא.

ולכאורה קשה, כי אם אחד כבר זכה לחרב הזה, מהו שכתב אחר כך שצריך לידע איך ללחום עם החרב שלא יטה אותה וכו'. והלא כבר זכה אל החרב ובודאי שיודע להשתמש בה.

אלא שאם אדם זכה היום לחרב הזה ואוחז בתפלה ומרבה לבקש מאיתו יתברך כל מה שצריך, עדיין אין בטוחות שגם למחר יאחז בה. כי הבעל דבר אורב מאד על התפלה (עיין בשפת הנחל בעניין שלא להטות ימין ושמאל) וצריך להתחזק בזה בכל יום מחדש וכמו שאמרו שתפלה צריכה חיזוק.

על כן מי שכבר זכה לחרב הזה, עדיין צריך לידע איך ללחום איתה ושלא יפול ויתרשל ממנה.

וזה : **'אמור אל הכהנים - אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים'**. 'אמור ואמרת' דיקא. כי אם זכית לקיים 'אמור' ואמרת אמירות בתפלה היום הזה, תראה להתחזק ולקיים 'ואמרת' - שתמשיך עוד ועוד לומר בתפלה.

ולזכות לזה צריך לבקש על הדבר בשעה שהוא בימי גדלות ומאיר לו מאד התפלה. ואז צריך לבקש שגם בשעה שיתגברו עליו המניעות והכבדות לא יניח את חרב התפלה.

וזה : 'להזהיר גדולים על הקטנים' דהינו שעל ידי הימים 'הגדולים' שיש לו חשק לעסוק בתפלה, אפשר להזהיר ולהאיר גם את הימים 'הקטנים' כי יבקש גם עליהם, והבן היטב למעשה.

***

אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו וגו׳.

מה שאסר את הגרושה על הכהנים אך לא את האלמנה, יש לומר על דרך הרמז ועל פי מה שרגיל **אדמו״ר מוהרא״ש נרו יאיר** לומר שעיקר העצה למנוע מריבה ומחלוקת היא לידום ולשתוק, כי אדם לא יריב עם קיר כידוע. ולכל מריבה יש שני צדדים כי גם אם הצדק והאמת עם אחד מהם, עדיין אין לו להשיב אלא לידום ולשתוק ומה איכפת לו מה טוען כנגדו השני.

וכשההוא יראה שאין מי שמשיב לעומתו פעם, פעמיים ושלוש, לבסוף יחדל ותתבטל המחלוקת.

וזה שחכמינו הקדושים אומרים (קידושין עא:) ׳דבדקי בני מערבא כי מינצו בי תרי בהדי הדדי חזו הי מנייהו דקדים ושתיק אמרי האי מיוחס טפי׳ [כך בודקים בני ארץ ישראל מי מיוחס אחר זרע ישראל ולא נתערבב בו זרע פסול – כאשר רואים ששניים רבים וחולקים ביניהם, אזי צריך להתבונן מי מהם מקדים לשתוק והוא המיוחס].

נמצא שסימן היחוס איזו אשה כדאי לשאת וביותר עבור כהן הקדוש לאלקיו הוא השתיקה. ועל כן אסרה התורה את הגרושה לכהן כי קדוש הוא וצריך לידבק בזרע ישראל הכשר. וכיוון שאת האשה הזו גירש הבעל הקודם, בודאי שמץ פסול יש בה והיתה משיבה לו בעת שהיו מתווכחים ביניהם. כי גם אם הצדק היה איתה, עדיין היה לה לשתוק וכנ״ל. וכיוון שלא שתקה והמחלוקת יצאה ללהב עד שגירשה ושילחה מביתו, הרי זה אות וסימן ששמץ פסול יש בה ואינה ראויה לידבק בכהן.

מה שאין כן אלמנה אשר בעלה נפטר כדרך כל הארץ ואין בה אשמת דבר כי לא גירשה מביתו מחמת הריב אלא הלך לבית עולמו, על כן עתה יכולה היא להינשא לכהן.

ומה שכהן גדול אסור גם באלמנה, יש לרמז בזה על פי מה שכתבנו (בפרשת וירא בעניין מה שנפקדה שרה לאחר שחזרו מאבימלך) בביאור המשנה (קידושין א, א) שהאשה קונה את עצמה מבעלה 'בגט ובמיתת הבעל'. הינו או שתתעקש אצלו עד שיתן לה גט, או שתמרר את חייו עד שילמד על בשרו את מה שאמר שלמה המלך ע"ה "ומוצא אני מר ממות את האשה", וזה ממש בחי' 'מיתת הבעל' הינו שתמרר את חייו עד שישתנה לטובה וימלא את מבוקשה או שיפטור אותה בגט. כי אם לא טוב לה תחת ידו אזי תבקש לצאת ממנו באחת משתי הדרכים הנ"ל.

על כן אפשר שגם אלמנה לא לחינם שנעשתה אלמנה כי אם לאחר שמירה את חיי בעלה ונמצא שאפשר שגם בה יש את הפגם של הריב והמחלוקת ואינה ראויה להינשא לכהן גדול לגודל קדושתו (אלא שמאחר ועל פי רוב אין הבעל נפטר מחמת המריבות עם אשתו אלא מצד שהגיע זמנו להיפטר מן העולם ואינו כגרושה אשר בזה ודאי שהיה ריב ביניהם ולכן התגרשו. לכן האלמנה בחזקת כשרות מריב ומחלוקת ומותרת לכהן הדיוט. אך כהן גדול לפי גודל קדושתו אסור גם בה כי פן ואולי גרמה למיתת הבעל על ידי מחלוקת וכו', וכל פטטיא דאורייתא טבין).

***

ואל בני ישראל תדבר לאמור איש איש כי יקלל אלקיו ונשא חטאו.

והיקשה אדמו"ר נרו יאיר שלכאורה היה ראוי לומר "כי יקלל אלקים" ומהו "אלקיו", וכי אלקיו של זה המקלל הוא בלבד?! והלא אלקי כלל ישראל הוא.

וביאר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ל"ו) שהאור שיורד מלמעלה הוא אור פשוט וכל אחד תופס אותו כפי שזיכך את מוחו. לאחד מצטייר האור יפה ולטובה ואילו לאחר מצטייר האור לקללה רח"ל. והוא מחמת שפגם וטינף את מוחו וממילא יש לו קושיות עליו ית' עד שמתחיל לחרף

ולגדף. וזה שאמר הקב"ה "איש איש כי יקלל אלקיו", אלקיו דיקא. הינו את האלקים שהמציא וצייר לעצמו. כי מאחר שפגם את מחו נדמה לו שהקב"ה שונא אותו ומלא בטענות וקושיות עליו ית' עד שמתחיל לקלל השם יצילנו.

וזה שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' רפ"ב) "אזמרה לאלקי בעודי" - שצריך לשמוח ב'עוד' מעט טוב שיש בו עדיין ועל ידי זה נתרחב ליבו עד שמבין שהקב"ה באמת אוהב אותו (עיין שם היטב ותבין). וזה ידוע שאזמרה הוא לשון קיצוץ וכריתה וכמו שכתוב (ויקרא כה ד) "שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור" וכמו שאנו אומרים "להכרית ולזמר כל הקוצים וכו'".

כי כשאדם מלא בטענות עליו ית', עיקר העצה בעבורו היא להסתכל על מעט הטוב שיש בו עדין כנ"ל, שזה פירוש "**אזמרה לאלקי**", 'לאלקי' דיקא. כי לזמר ולהכרית את האלקים שציירתי ודמיינתי לעצמי ששונא אותי כנ"ל, הוא "**בעודי**" - על ידי העוד מעט טוב שיש בי עדיין.

וזה פירוש "שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו". שלכאורה הוא כפל שירו וזמרו. אך הענין הוא שדוד המלך ע"ה מגלה איך אפשר לשיר אליו ית' בשעה שהלב עקום ומלא בטענות. הרי על כל אחד עובר מה שעובר עד שהפה נסגר מחמת צרות רח"ל. והתירוץ הוא שבאמת אי אפשר רק על ידי "זמרו לו" - לזמר ולהכרית את האלקים שצייר בדעתו על ידי שישיח בכל נפלאותיו ; "ברוך השם עדין יש בי כמה נקודות טובות וזכיתי לכמה דברים יפים והכל הוא נפלאותיו ית'". ועל כן לקיים "שירו לו" הוא על ידי "זמרו לו" - לזמר ולהכרית את האלקים, בחי' מידת הדין, ולזה זוכים על ידי "שיחו בכל נפלאותיו" כנ"ל.

וכן : "הללויה כי טוב זמרה אלקינו וגו'" שהוא גם כן כנ"ל ; איך אפשר לזכות להלל יה? רק על ידי "זמרה אלקינו" - לזמר ולהכרית את האלקים שציירנו לעצמנו (ולפי זה לא קשה מדוע כתוב "זמרה אלקינו" ולא "זמרה לאלקינו" כמו שהקשה בסידור בעל התניא במזמור הזה). וזה שממשיך במזמור הזה "ענו להוי"ה בתודה זמרו לאלקינו בכינור", כי לזכות לענות להוי"ה

בתודה, צריך תחילה לזמר ולהכרית לאלקינו על ידי כינור שהוא בחי׳ הכינור של דוד שרוח צפונית מנשבת בו בשעת חצות שאז מתקבצים כל הנקודות הטובות (לקוה״ל השכמת הבוקר הלכה א׳) וכמו שפירש הבעל התניא זי״ע (מובא בסידורו על התפלה בפסוקי דזמרה) את הפסוק ״בתף וכנור יזמרו לו״ דהנה קול הכנור ערב ומתוק לשמוע יותר מכל כלי זמר וכידוע דהנעימות והמתיקות הוא דוקא בכנור וז״ש ״כנור נעים וגו׳״ וכמאמר חז״ל על ים כנרת שמימיו מתוקים ככנור מפני שקול הכנור נעים מאד והוא בחי׳ חסדים, עיי״ש.

(ובזה יובן : ״טוב להודות לה׳ ולזמר לשמך עליון״. כי כל מה ששמך עליון ונפלא מאתנו, אין אנו משיגים בו ואפשר שיהיו לנו קושיות ח״ו מחמת עומק המושג. על כן צריך ׳לזמר׳ ולהכרית ׳לשמך עליון׳ וזה נעשה על ידי שמודים לו יתברך על כל החסד אשר כבר גמלנו, שזה ׳טוב להודות לה׳׳. כי בודאי שגם בעת שעשה עמנו את כל חסדים והטובות, גם אז לא השגנו בו מאומה אך את הטוב קבלנו מאיתו. כן עתה ש׳שמך עליון׳ ונפלא מאתנו, ואין אנו מבינים כראוי את פעולותיך, בודאי כוונתך לטובתנו וגם על זה אנו מודים לך. ובזה בעצמו מזמרים ומכריתים את כל הקושיות הבאות ממה ששמו עליון, רם ונשא, ואינו מושג לנו).

וזה בחי׳ פסוקי דזמרה שאנו אומרים קודם התפלה שעל ידם מזמרים ומכריתים את כל החוחים והקוצים המסבבים את כל העולמות כמובא. ועל כן אלו הפסוקים ״אזמרה לאלקי בעודי״, ״שירו לו זמרו לו״ ניתקנו לומר בפסוקי דזמרה והוא מחמת הנ״ל.

וזה שהאר״י הקדוש יסד לומר בליל שבת קודש ״אזמר בשבחין״ שפירושו שעל ידי השבחים שמשבחים אותו ית׳ בזה מזמרים ומכריתים את כל הקליפות וההסתרות שיש עדין בליל שבת.

וזה בחי׳ קפיטל מז שאומרים שבע פעמים קודם תקיעות שופר אשר מובא שם ״זמרו אלקים זמרו, זמרו למלכנו זמרו״. כי בראש השנה אנו ממליכים אותו ית׳ ועיקר כוונתנו לזכות להכירו ית׳ כפי שמעולם לא היכרנו אותו,

הינו לדעת שהוא ית׳ מלך על כל הארץ בבחי׳ גבוהה ממה שידענו והיכרנו בשנה הקודמת, כי לגדולתו יתברך אין חקר.

ועל כן אנו מתפללים "זמרו אלקים זמרו" והוא כנ"ל : להכרית ולזמר את כל הדינים שבמוח שהם בחי׳ אלקים, "זמרו למלכנו זמרו", הינו לזמר ולהכרית את בחי׳ מלכנו. כי עד עתה לא זכינו להשיג את מלכותו ית׳ כראוי ועכשיו צריך להכרית את ההשגה הזו ולזכות להשיג את מלכותו ית׳ כראוי. ועל כן אומרים זאת שבע פעמים כנגד שבע מידות מחסד עד מלכות בשביל להכרית ולזמר את כל הדינים והמעכבים שיש בכל אלו המידות באופן שתתגלה מידת מלכותו ית׳ כראוי (עיין לקו"מ ח"א סי׳ ע"ח).

ובזה יובן מה שנאמר אחר חטא העגל (שמות לב יא) "ויחל משה את פני הוי"ה אלקיו ויאמר למה הוי"ה יחרה אפך בעמך וגו׳" ותמוה מאד מהו "הוי"ה אלקיו" וכי אלקיו של משה בלבד הוא, והלא אלקי כל ישראל הוא. אך הוא כנ"ל, כי אחר מעשה העגל כשיצא הקצף מלפניו ית׳ והיה ראוי לבוא ח"ו מה שהיה ראוי, אך אצל משה רבנו ע"ה תמיד הצטייר האור לטובה ולברכה ותמיד האמין ברחמיו ית׳ המרובים שאין להם סוף ובודאי ימחל להם גם על חטא חמור כזה. ועל כן "ויחל משה את פני הוי"ה אלקיו" דיקא. הינו האלקים שצייר לעצמו שהוא רק רחמים וחסדים ועל ידי זה באמת זכה לבטל את הגזרה.

[וזה שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי׳ ק"ה) שאנו צריכין רחמים, אך בעווונינו הרבים בדור הזה אין מי שיתפלל כך שיוכל להמשיך הרחמים, מחמת שאין מי שיכיר גדולת הבורא כל כך, מפני גודל הגלות והדחקות, עיי"ש. כי כשעומדים להתפלל לפניו יתברך צריך להכיר גדולתו שיכול לתת כל מה שמבקשים וכו׳. על כן "ויחל משה את פני ה׳ אלקיו" דיקא כי הוא בודאי השיג את גודל רחמנותו יתברך וכנ"ל].

וגם שאול אחר שטעה והשאיר זכר מעמלק ומחמת זה בישרו שמואל (שמואל א׳ טו כח) "קרע השם את ממלכות ישראל מעליך" וגו׳. ושאול ביקש על זה משמואל (שם ל) "חטאתי עתה כבדני נא נגד זקני עמי ונגד

ישראל ושוב עמי והשתחויתי להוי"ה אלקיך". ותמוה מהו "הוי"ה אלקיך" הלא אותו אלקים של שמואל הוא גם האלקים של שאול והיה לו לומר "הוי"ה אלקינו".

אך הוא כנ"ל. כי שאול הבין שכלתה אליו הרעה ונגזרה הגזרה ששוב לא יהיה מלך מזרעו והוא בעצמו יאבד את מלכותו. על כן לא רצה לסמוך על השגתו שמשיג בו ית', הינו עד היכן מגיעים רחמי השם לבטל את הגזרה הזו. כי גדולת השם ית' היא לכל אחד כפום מה דמשער בליבה (שיחות הר"ן סי' א'). ושאול ידע שבודאי השגתו של שמואל הנביא גדולה הרבה יותר מכפי שהוא משיג ועל כן רצה לסמוך עליו ואמר "והשתחויתי להוי"ה אלקיך", שכפי שהשם ית' מצטייר אצלך בודאי גם לי תהיה תקוה ואוכל להשתחות ולשוב ולתקן הכל. אך באמת לא היה ניתן להשיב את הגזרה הזו כי 'אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא' וכבר הגיעה מלכות דוד (תענית ה:).

ובזה יש ליישב מה שהקשה המהרש"א ז"ל בפרק קמא דעבודה זרה (יח:) במעשה מר' מאיר שאמר לגוי לומר 'אלהא דמאיר עניני'. וכתב שיש לדקדק היאך ייחד ר' מאיר שמו של הקב"ה על עצמו בחייו שהרי אמרו אין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם וכו'. ותירץ שלא נתכוין כל עיקר על שמו רק נתכוין אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו.

ועל פי הנ"ל לא קשה כלל ור' מאיר התכוון בדוקא על שמו. כי אותו גוי בודאי לא השיג את הרחמנות של השם ית' ואת עזוז נוראותיו שעושה הכל כרצונו ומשנה הטבע. לכן אמר לו שיאמר 'אלהא דמאיר עניני' ובזה יסמוך על ההשגה שמשיג ר' מאיר בגדולתו ית' וזה בודאי יועיל.

וזה שבגליון הש"ס (שם בעבודה זרה) ציין למה שכתב הרמ"ע מפאנו ז"ל במאמר חיקור דין סוף ח"א. והרואה יראה שמה שכתב הרמ"ע ז"ל הוא ככל דברינו הנ"ל ופירש שם בפירוש יד יהודה וז"ל : 'שאמר ר' מאיר להוא שומר אימר אלהא דמאיר עניני ומיתצלת והינו שהשומר אשר לא ידע לכוין

אל הכוונה הראויה יאמר סתם אלהא דמאיר עננו באותה כוונה שכוון ר׳ מאיר איזו שהיתה׳.

וזה שביאר **אדמו״ר נרו יאיר** (אשר בנחל חלק ח׳ מכתב תתסא) את דברי רבנו ז״ל (לקו״מ ח״א סי׳ י׳) שעל ידי מחיאת כף וריקודין ממתיקין את הדין. כי באמת מהו דין? מידת הגבורה שנתלבשת בדבר זה שמצערו עד שמרוב תוקף הדין, חס ושלום, שוכח לגמרי ממנו יתברך ומפריד את הרצועה מהאדון ברוך הוא, וכל מה שעובר עליו מה שעובר, יותר נופל לקטנות הדעת, ונצטמצם מוחו וכו׳ עד שקשה וכבד עליו לצאת וכו׳ ומבואר בעץ חיים (שער יג, פי״א) דבכל מקום אין הדין נמתק אלא בשורשו וכו׳, והיות ששורש הקדושה הוא ״עוז וחדוה במקומו״, על כן, על ידי כל ריקוד ושמחה בהמחאת כף זוכים להמשיך על עצמו שמחה דלעלא עד שעל ידי תוקף הששון והשמחה יזכה להיכלל בו יתברך לגמרי ויהיו נמתקים ממנו כל הדינים וכו׳ ותאיר עליו הארת זיו נועם שכינת עוזו יתברך בהארה נוראה ונפלאה ויגאל מכל צרותיו וכו׳, עיי״ש.

הכלל העולה הוא שעל ידי שמרחיב את דעתו על ידי שמחה בזה נמתקים כל הדינים. וזה שאמר **אדמו״ר נרו יאיר** שצריך לחייך לקב״ה. כי גם בשעה שעובר על האדם מה שעובר, צרות ויסורין, חלילה לבעט בזה השם ישמור. אלא עליו לחייך לקב״ה ולומר ״רבש״ע, אני מחייך אליך. אני יודע שהכל לטובתי ואתה אב הרחמן״. ולא לחשוב ח״ו אפילו לרגע שהקב״ה שונא אותי כי הכל דמיון וציור שמצייר האדם לעצמו. ודעת לנבון שכן הדבר בהתקרבות לצדיק האמת שאסור ליפול בדעתו ח״ו מחמת שחושב שהצדיק שונא אותו או מקפיד עליו רק לדעת שהצדיק רחמן ובכל דבר שעושה הוא רוצה לקרב אותי אליו ית׳, והבן.

***

סיפורי מוהרא"ש

(כמה דיבורי התחזקות שחולקו לתלמידים בשבוע שעבר והיו כמה הורים שביקשו לצרפם לחוברת ויש בהם סיפור נפלא שסיפור מוהרא"ש זי"ע)

ברוך ה' זכינו לחגוג את חג הפסח והתלמידים חזרו לתלמוד תורה בשמחה גדולה. בימים אלו אנו נערכים לקראת השנה הבאה ומחדדים את הנהלים בכדי שתלמוד התורה שלנו יתפקד בדיוק כפי רצונו של אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע.

חשוב מאד שההורים יקחו חלק פעיל וישתפו פעולה עם התלמוד תורה ושכל אחד יידע שהוא משמש דוגמא אישית להרבה מאד תלמידים שרואים אותו ולומדים ממנו אפילו אם הוא בעצמו לא שם לב לזה.

ואסביר : רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' יט) שאדם שזוכה לקדש את עצמו, הוא משמש דוגמא לאנשים רבים שרואים את התנהגותו היפה, דיבורו הנעים, האופן בו הוא מתייחס לאנשים וכו' וכו'.

וכך, האנשים שרואים אותו לומדים ממנו. אנו זכינו לראות את אדמו"ר מוהרא"ש זי"ע ומבינים היטב את הדבר הזה.

התנהגותו הקדושה, תפלותיו, דיבוריו, בגדיו הנקיים וכו׳ וכו׳, כל אלו שימשו דוגמא לדברים טובים ואנו השתדלנו ללמוד ממנו ולצעוד בדרכו.

אך צריך לדעת שאת זה לעומת זה עשה האלקים. ויכול להיות שאדם שמגיע לבית הכנסת עם חולצה קצרה, מסתובב בבית התבשיל עם חולצת טריקו (ולא משנה באיזה צבע ויש כאלו המגיעים עם חולצות שכתוב עליהם שמות של מפעלים ובתי חרושת), נעלי אצבע וכו׳ וכו׳, האדם הזה משמש דוגמא שלילית לכל הילדים שנמצאים שם ורואים אותו. ואם יש שני אנשים שמתנהגים כך - עוד יותר גרוע. ואם יש שלושה...

התופעות האלו מייצרות אווירה שהיא היפך רצונו הקדוש של מוהרא״ש זי״ע שכל הזמן העיר לאנשים שנהגו כך והזכיר להם שלבית הכנסת מגיעים עם כובע וחליפה. חשוב שכל אחד ידע - כשהוא מגיע לאזור בית הכנסת ישנם תלמידים רבים שנמצאים שם ורואים אותו. זו אחריות.

אם מישהו מגיע לשם עם חולצה לבנה במקום להגיע עם כובע וחליפה - זה גורם לילדים שלנו להבין שלא חייבים ללבוש כובע וחליפה שהרי האברך ההוא וההוא וההוא וההוא..... מגיעים עם חולצה לבנה בלי כובע וחליפה.

אם מישהו מסתובב שם עם פיאות מאחורי האזניים - זה מהווה דוגמא לילדים. נעלי אצבע, אופניים, קורקינט, וכו׳.

מוהרא"ש זי"ע תמיד התפאר : כשרואים בחור או אברך המסתובב ברחוב עם משניות, תיכף יודעים שהוא תלמיד "היכל הקודש". אכן, גם היום יש עדיין מי שזוכה לזה. וחשוב שאנו המבוגרים נראה לילדים שהספרים הקדושים הם הדבר שחשוב באמת ולא הטרקטורון שהגיע לחניית בית הכנסת. כמובן שאין בעיה עם הטרקטורון מצד עצמו ואפשר בחופשה לחפש נהגי טרקטורונים בעלי מידות טובות שיעשו לילד איזה סיבוב בצורה הגיונית מבלי להתפרע.

אך כשילדים רואים שמבוגרים הנמצאים בחצר בית הכנסת לא פותחים ספר אלא מה שבאמת מעניין אותם זה כמה עולה הטרקטורון, מה נפח המנוע שלו, לאיזו מהירות הוא מגיע וכו', אז הילדים האלו מבינים שכנראה הדברים האלה הם החשובים ולא המשניות של היכל הקודש...

אולי נכנסתי לתחום שאינו שייך אלי שהרי אינני הממונה על מה שנעשה באזור בית הכנסת. אך כתבתי את הדברים לתועלת התלמידים שלומדים בתלמוד התורה שלנו ומגיעים לבית הכנסת. הכוונה שלי היא להגשים את החלום שלכם : בנים צדיקים ההולכים בדרכו של מוהרא"ש זי"ע.

וזה תלוי בנו. אם כל אחד מאתנו ירגיש שליחות קדושה לשמש דוגמא לילדים שלנו ולהגיע לבית הכנסת בצורה מכובדת ולהתנהג שם כפי רצונו של הצדיק, אז הילדים ילמדו מאיתנו את הדבר הזה. אחרת...

ברור לי שהאנשים שמגיעים לבית הכנסת באופנים שכתבתי למעלה, לא עושים זאת מתוך כוונה רעה חלילה. אני מכיר אותם. הם אנשים נפלאים. חלקם ידידים טובים שלי וחלקם תלמידים שלמדו אצלי וברוך ה׳ כבר נעשו בעצמם הורים לילדים. גם כל הדברים שכתבתי כאן אינם בגדר תוכחה ולא באתי להוכיח את אף אחד אלא להציג בפניכם תמונת מצב כיצד מתנהלים הדברים כרגע ולאיזה כיוון הספינה שלנו נוסעת. תפקידנו לשנס מתניים, לבדוק במה צריך להתחזק ולהביאה לחוף מבטחים - הוא החוף שהכין לנו מוהרא״ש זי״ע על ידי שנציית אותו ללא פשרות.

בעת שחנכו ביבנאל את תחנת מד״א הגיעו רבים ונכבדים לארוע הגדול. ויען שזה ארע בקיץ והחום היה חזק מאד, שאל את מוהרא״ש זי״ע אחד מחברי הארגון (שלא היה שומר תורה ומצוות והלך עם בגדים קצרים כדרכם וכו׳) : ״איך אפשר ללבוש בחום הזה בגדים ארוכים כאלה״ (כי מוהרא״ש זי״ע היה לבוש כדרכו בכובע וחליפה וכו׳ וההוא התפלא על זה).

ענה ואמר לו מוהרא״ש נ״י : ״זו המסורת״. והוא לימוד נפלא מאד עד כמה יש למסור את הנפש עבור המסורת והמנהגים של עם ישראל ולא לשנות כדרכם של החופשיים. וכן למדנו מזה שאין לחפש תשובות מחוכמות להשיב להם על שאלותיהם כדי למצוא חן בעיניהם או לחשוש מה יאמרו וכו׳ ומה יגידו וכו׳, אלא לומר את האמת שאנו יהודים מאמינים

השומרים על המסורת ואין אנו מתביישים בזה, אדרבה - זו שמחתנו וגאותנו!

בימי הקיץ החמים מגיעים ליבנאל כל מיני טיפוסי אנשים מכל רחבי הארץ והם מרגישים אווירה של חופשה וכו׳ ומגיעים לבית הכנסת עם נעלי אצבע, מכנסיים קצרות, ללא כובע וחליפה כראוי למי שמגיע לביתו של ה׳ יתברך, משקפי שמש, מתעסקים בבית הכנסת עם הטלפון הגדול וכו׳ וכו׳.

מוהרא״ש זי״ע תמיד עורר אותנו, המלמדים, להסביר לתלמידים שאותו ה׳ יתברך שהיה איתנו במשך כל שנת הלימודים, ואליו התפללנו בצורה מכובדת עם בגדים ראויים, הוא אותו ה׳ יתברך שנמצא גם בחופשה. אין לנו ללמוד מאנשים שמגיעים ממקומות שונים ומכניסים אוירה של קלות ראש. אדרבה! אנחנו נמשיך להתנהג כפי המסורת שלנו עם יראת שמים, נשמור על קדושת וכבוד בית הכנסת ובכך נשמש דוגמא לכל האורחים.

פעם ראיתי במו עיני אברך ירא שמים שהגיע לנפוש ביבנאל מבני ברק. הוא דוקא היה לבוש עם כובע וחליפה. אלא שפתאום הוא הבחין בדמות מוכרת שגם כן הגיעה לבית הכנסת שלנו ביבנאל בימי החופשה. אותה דמות היתה לבושה עם מכנסים קצרות, חולצה קצרה, משקפי שמש (בתוך בית הכנסת...) ועוד כמה פריטים שונים ומשונים.

האברך היקר התקרב אל הדמות הזאת ובחן אותה בקפידה כמי שמתפלא. לבסוף כבר לא יכל להתאפק ושאל בתדהמה : "כבוד הרב ? !".

מתברר שאותה דמות היתה ראש הכולל שלו בבני ברק... כמובן שבכולל הוא היה מקפיד להופיע עם כובע וחליפה ולהגות בתורה כראוי לתלמיד חכם שכמוהו. אך כשהוא יצא לנופש הוא פרק מעצמו את יראת השמים והגיע לבית הכנסת כמי שמגיע לבריכה. תלמידו האברך היה מזועזע מגודל הצביעות.

ה' יתברך יעזור שכולנו נתגייס למאמץ הגדול למען עתיד ילדינו שנזכה אנחנו להיות השליחים לשמש להם דוגמא לדבר שאנחנו באמת מאמינים בו והוא דרכו הקדושה של הצדיק. אנחנו בחרנו שלא לקבל על עצמנו מנהיג אחרי מוהרא"ש. הבחירה הזאת דורשת מאיתנו להקפיד מאד להמשיך לנהוג כפי דרכו של מוהרא"ש בחיים חיותו, ולמסור את הנפש על הדרך שסלל עבורינו ורק כך נוכל להעביר אותה הלאה לדורות הבאים ולשמור שהיא לא תלך ותתפוגג עם הזמן.

אין בדברים האלו כוונה לפגוע באיש חלילה. אלא כוונה להתחזק יחד.

ולסיום : סיפור נפלא שאדמו"ר מוהרא"ש זי"ע סיפר על עצמו בעניין כבוד בית הכנסת (אשר בנחל קעא, מה קצה) :

הָיָה לָנוּ שָׁכֵן רוּסִי אֶחָד שֶׁתָּמִיד הָלַךְ בֵּין בַּקַּיִץ בֵּין בַּחֹרֶף עִם גּוּפִיָּה וְעִם מִכְנָס קָצָר וְעִם סַנְדָּלִים בְּלִי גַּרְבַּיִם, תָּמִיד הָיָה לוֹ חַם. קָרָה פַּעַם בַּחֹרֶף שֶׁמֵּהַגַּג שֶׁלָּנוּ (כְּשֶׁקַּר, הַגֶּשֶׁם קוֹפֵא וְנַעֲשֶׂה לְךָ חֲתִיכַת קֶרַח מַמָּשׁ לֹא יְאֻמַּן כִּי יְסֻפַּר. וּמֵהַגַּג שֶׁלָּנוּ נַעֲשֶׂה קֶרַח וּכְשֶׁמַּתְחִיל לְהִתְחַמֵּם אָז הַקֶּרַח נָמֵס וְנוֹפֵל) פִּתְאוֹם מֵהַגַּג שֶׁלָּנוּ נָפְלָה חֲתִיכַת קֶרַח עַל הָרֶכֶב שֶׁל הַשָּׁכֵן הָרוּסִי וְשָׁבַר לוֹ אֶת הַחַלּוֹן הַקִּדְמִי אָז בָּא לִתְבֹּעַ לְשַׁלֵּם אֶת זֶה.

מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי? אֲנִי עָשִׂיתִי אֶת הַקֶּרַח? אֲנִי זָרַקְתִּי אֶת זֶה? זֶה דָּבָר טִבְעִי, לֵךְ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁיִּהְיֶה לְךָ טְעָנוֹת עָלָיו... אָז לָקַח אוֹתָנוּ לְמִשְׁפָּט, לֹא הָלַךְ לְדִין תּוֹרָה, וְהֵבִיא לעד אֶת הַדַּיָּר שֶׁלּוֹ, כָּךְ הָלַךְ עִם מִכְנָס קָצָר וְעִם סַנְדָּלִים בְּלִי גַּרְבַּיִם וְגוּפִיָּה. בְּבֵית מִשְׁפָּט צְרִיכִים לָלֶכֶת בְּנִימוּס, השופט הַגּוֹי הוּא רוֹאֶה שֶׁאַתָּה נִכְנָס כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ אֶל הַיָּם זֶה פּוֹגֵעַ בּוֹ...

לֹא יוֹדֵעַ אִם רְאִיתֶם שׁוֹפְטִים, הוֹלֵךְ עִם לְבוּשׁ וְעִם כּוֹבַע מְרֻבָּע וְאֵיךְ שֶׁרַק נִכְנָס הוּא רָצָה לְהַתְחִיל לְדַבֵּר, לְהָעִיד, אך השופט נוֹתֵן מַכָּה עִם הַפַּטִּישׁ שֶׁל עֵץ וְאָמַר : תִּתְבַּיֵּשׁ לְךָ! צֵא מִפֹּה! לָקַח אֶת כָּל הַתִּיק וְקָרַע אֶת זֶה וְזָרַק אֶת זֶה. כָּךְ נִכְנָסִים?!

הרוסי רָצָה לְדַבֵּר אך השופט אמר לו : עוֹד מִלָּה אַתָּה בַּבֵּית סֹהַר !

רוֹאִים מִזֶּה אֲפִלּוּ גוֹי, זֶה לֹא מְנֻמָּס לְהִכָּנֵס כָּכָה אֶל בֵּית מִשְׁפָּט.
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֲרוֹךְ כְּלָל, מִילְיוֹנִים דִּמְיוֹנוֹת, אֵיךְ נִכְנָסִים לְמֶלֶךְ מלכי המלכים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּכָה... מִכְנָס קָצָר, קְצָת דֶּרֶךְ אֶרֶץ...

שיעורים באידיש ולשון הקודש מהראש ישיבה
ר׳ יואל ראטה נ״י אפשר לשמוע במספר:

0797040066

ושיעורים שנמסרים ב״היכל הקודש יבנאל״
אפשר לשמוע במספר :

0733834140

(להקיש 1 ואחר כך להקיש 2)

מצווה לדבר
בבית הכנסת
רק עם ה׳ יתברך.

זכות העלון

להצלחת ורפואת : אליהו בן מרים, אסתר מלכה בת אורה וכל יוצאי חלציהם, יום טוב בן ג'וליה, מרים בת סולטנה, סולטנה בת קדן מרים, עמוס בן יהודית, , נתן שמחה בן רחל, יקיר בן זוהרה, הנייה רחל בת דבורה, דוד בן רחל, משה בן אירן, ישראל בן ג'ולייה.

ולהבדיל : לעילוי נשמת ג'וליה בת סולטנה, אליהו בן ישראל, אברהם בן ניסים אורה בת נעמי, מאיר בן רחמים, יצחק בן זכיה, יצחק בן פיגלה ולכל הנשמות הקדושות שאין מי שיאמר עליהם קדיש

מי שמעוניין לקבל את החוברת בדואר אלקטרוני שיכתוב
ל: nachman6708@gmail.com